

Dr. Kolláth György

Több száz gazda a kutyájával együtt tüntetett az agrártárca előtt. Egy 1998. évi miniszteri rendelet eltörlését követelték. Egyelőre hiába. Németh Imre miniszter jól ért az agrárügyekhez, és hozzá is látott Augiász istállóját kitakarítani. Eb-fronton ugyanakkor – szörnyű képzavarral – lóvá tették, mert egy szegyenletes kutyás jogi „rendszer váltás” mellett sorakoztatták fel. Lassan a Deutsch Tamás - Kovács Attila közti párbajt

idéző nemzetközi botrány kerekedik abból, hogy egy magyar miniszter kívánja megmondani: kivel tarthat tagi kapcsolatot a legtekintélyesebb nemzetközi kutyás szervezet (az FCI). Bárkivel, ha az nem a legjelentősebb hazai kutyás egyesület (a MEOE). Hogy-hogy? Csak! Európában nem értik: mi köze van ehhez egy miniszternek? Az ügy közérdekűen mutatja: a vakhit és a presztízs-féltés micsoda károkat okoz. Jelzi: vannak „alvadt struktúrák”, boldog esélyesők, privilégiumaikhoz, kapcsolati (vagy más) tőkékükhöz tíz körömmel ragaszkodó sűgők ma is egyes minisztériumokban. A miniszter - utalva a szó latin gyökereire - ekként szolgál?

Sok középszintű tiszt(ség)viselő megenged(het)i magának, hogy a régi bűnökre és hibákra, avagy a magasztos elvekre és az új ígéretekre legyintsen. Az Alkotmánybíróság sem mumus immár. A tárca-vezető gyakran nem húz ujjat „szakértőivel”. Időnként vak vezet, sőt megvezet világtalant. A betokosodott ügyek korrekt helyretételére a nagyfőnökségnek nincs ereje, ideje. Ebből táplálkozik a látszat: nem változott itt semmi sem.

A közigazgatás jogállami rendje gyenge. Jó gazdája és felelőse, érdemi megoldása a közhatósági ügyeknek ritkán van. Törvényeket, programokat, pályázati papírokat, alap-tanulmányokat, koncepciókat, vizsgálati anyagokat, jelentéseket ír mindenki. De a másféle közügyek, a krónikus disznóságok, a jogi szarvashibák és a polgári bosszúságok érdektelenek. Nem csökken a távolság a politikusok szavahihetőségi görcse és saját apparátusuk kőkorszaki szemlélete, lustasága és alacsony szakmai-jogi kultúrája között. A külső szaktudás és kontroll „bent” féltékenykedést, ellenségeskedést vált ki. A korrekció rendszerint elmarad. Szemlélteti ezt egy „állati” történet.

1998-ig megyünk vissza az időben. Tombolt és hódított a torgyánizmus. Lényege: omnipotencia, rendszerváltás mindenben, mindenütt. Véltek és bizonyították: az új hatalom igenis megszabhatja, ki frankó és ki nem az. Önerdeke a döntő. A többiek tanulják csak meg, merre lakik az isten! Így a jogállamtól idegen, ámde nagyon is rendszerkonform módon megszületett a fajtisza ebek tenyésztési szabályairól szóló 64/1998.(XII.31.) FVM rendelet. Ez a norma zanzásított jogi abszurdum. Hibáit nem elnézések, hanem dacos politikai vállalások, beavatkozások adják. E rendelet még a kutyavilág zömét se fedi le kellően. (Nem hoztak tárcarendeletet a cicákról, a madarakról, kígyóról-békáról, többezer más állatfajról.) Kb. 400 elismert kutyafajta volna a világon. Zömük itthon is megtalálható, mégis a hazai állami elismerés csak 70 körüli számot érint(ett). Azt, amiben pénz van. Ebadó, kutyapiszok, garantált oltás, veszettség és marás elleni védelem, aluljáróbéli kereskedelem, állatviadal fogadásért, azaz valóságos gond, felelősség és jogi tennivaló nem számít. Csak az a fő, hogy sikerüljön odaláncolni a kedvenceket (szervezeteket!) a hatalom belső köreiből. Aki nem ad „pacsit”, kiesik a kosárból. Nem a kutyák, hanem az emberek jelentik a célközönséget. Az agrártárca - 5 éve - sumák módon jogot biztosított önmagának arra, hogy a kutyás társadalmi szervezetek között válogasson, megszabja: kivel hajlandó együttműködni és kivel nem. A kutya csak ürügy, bár - a törzskönyveztetés folytán - igen jó pénzt hozó forrás. Akinek odaítélik a hivatalos papírok kibocsátásának jogát, az talán simán lenyomhatja a többieket. Hatásos ellenerőt legfeljebb a nemzetközi tiltakozás, elmarasztalás jelenthet. Ám az esetleg manipulálható. Ugye ismerős a forgatókönyv?

Cím
Ebrendelet
Dátum
2003.05.02.

Dr. Kolláth György

A rendelet a kutyák frontján átrendezné az ebtenyésztéssel, -törzskönyvezéssel foglalkozó civil szervezetek erőviszonyait, külső és belső szakmai tevékenységét, nemzetközi kapcsolatait és állami köldökzsínóráját. Ehhez egy részrehajló, bürokratikus, paternalista és ízig-vérig alkotmányellenes állami elismerési (regisztrációs) módot vezetett be. Nem a rendelkezőkön múlt, hogy máig nem tudták ezt a szisztémát pályára állítani. 5 év sem volt elég ahhoz, hogy a rendszer normálisan működjék. Ám minden szakmai és jogi aggály ellenére a tárca ma sem enged a szorításból. Hiába ismer és vitathatna minden fenntartást, alkotmánybírói indítványt, kompromisszumos kezdeményezést és józan érvt: köp az egészre. E szempontból mindegy, ki a miniszter.

Az egyesülési jogot, a plurális politika és közélet egyik fundamentumát még törvény sem tetszőlegesen korlátozhatná. Egy botcsinálta rendelet mégis durván és avatatlanul beleavatkozik a civil-világ autonómiájába. Nem ebek harmincadja tehát a kérdés: ha egy ponton a közhatalom diszkriminálhat és dirigálhat a civilek önállóságát sértve, akkor ezt megteheti majd másutt és máskor is, úri kedve szerint? Vagy megtanulja tisztelni a közhatalom mások kompetenciáját, vagy ha nem: a hatalmaskodás, a politikai kegy-osztás nem megszűnik, mindössze alakot vált. Vagy az állam áll a civil társadalom ellenőrzése alatt, vagy fordítva. Nem kell jogásznak lenni ahhoz, hogy ezt egy „mezei” miniszter felmérje.

Sokáig csak a gazdátlan ebektől kellett félnünk. Most már a megveszekedett, egymással kiegyezni képtelen, főhatósági rásegítéssel egymásnak uszított gazdik is félelmetesek, s küzdelmükben egy abszurd rendeletet használnak eszközül. Evidens: el kell kobozni tőlük az ön-, és közveszélyes játékszert! Nem megy. Hamvában holt minden ebbéli igyekezet.

Az (új) agrárminiszter (még)sem látott esélyt a rendelet „egyoldalú deregulációjára”. Írásba adta, hogy a miniszteri rendelet-alkotás nem csupán jogosultsága, hanem kötelezettsége. Változtatni csak az alapul szolgáló törvények módosításával, s a jogalkotási törvényben meghatározott parlamenti eljárást követően hajlandó. De ha az Alkotmánybíróság... döntést hoz, „úgy az ilyen döntésnek a határozatban foglaltak szerint eleget fogok tenni” – írja a tárcavezető. Magyarul: a józan ész, a jogi korrektség kevés.

Szakértői alkalmasint bolondot csináltak belőle. Három észrevétel: 1.) Az egyik rendeleti „jogcím”, az állattenyésztési törvény egy szót sem szól kutyáról, társadalmi szervezetről, állami elismertetésről. A tárca-álláspont közönséges csúsztatás. A másik jogalap, a vadászati törvény pedig csak a vadász-kutyák kérdéseivel foglalkozik. Tehát sem oka, sem joga nincs a miniszternek önmagát a törvény szintjére emelni. A rendelet: kodifikációs selejt. 2.) Nagy baj van, ha egy minisztert a felelősségi körébe tartozó szemét eltakarítására csak erővel lehet rávenni. Nem igaz, hogy a keze meg van kötve. Szuverén joga és felelőssége van, csak az eljárás rendjére kell ügyelnie (pl. kihirdetés). A kormányprogram 5. pontbeli legfontosabb elve: „ A Kormány helyreállítja a jogállami elvek és intézmények becsületét, elősegíti az Alkotmányban rögzített állampolgári jogok maradéktalan érvényesülését.” Ugyanitt nyitott, elvszerű, hozzáértő jogalkotás szerepel. Érti és garantálja ezt az agráriumban valaki? 3.) Mennyivel elegánsabb (lett) volna megköszönni a figyelemfelhívást és kérni, hogy vigyék végig együtt a lomtalanítást. A kutyamizéria négy hét alatt rendezhető volna. Milyen esély van nagy államügyek rendezésére, ha egy ebül szerzett norma: tabu? Szégyen, ha újabb négy évet kellene várni.

Nem gondolnám, hogy Torgyán, Boross, Vonza, Németh - egykutya. Franciaországban egykor Chateaubriand miniszteri székfoglalójában ezt mondta: nehéz időben a miniszteri megbízatás nem megtiszteltetés, hanem sorscsapás. Jó-jó, de kinek?